

Данилова Ю.*

МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПОСТКРИЗОВОГО РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Сучасні тенденції глобальної фінансової нестабільності були викликані кризовими тенденціями у розвитку міжнародних фондових ринків. Так звані, «фінансові бульбашки» призвели до відірваності міжнародної фінансової системи від реального сектора суспільного відтворення. Актуальність наукового переосмислення функціонування механізмів запобігання фінансових ризиків сучасного цивілізаційного поступу не викликає сумнівів.

В умовах розвитку сучасних моделей відкритої економіки механізми заміщення зовнішніх джерел фінансових ресурсів переважають внутрішні. Роль експортної виручки і зовнішніх запозичень повинна балансуватись внутрішніми механізмами формування ресурсів з урахуванням потреб національних економічних учасників. Монетарна влада країни повинна формувати основу «довгих» фінансових ресурсів в економіці.

Ризики, які пов'язані з глибокою волатильністю валютних курсів, з так званою ртутною природою міжнародного руху капіталів дестабілізують економіку різних країн і постійно вимушують їх використовувати пруденційні механізми контролю [1].

На національному рівні регулювання фінансових ринків сучасні методи запобігання викликам глобальної фінансової нестабільності полягають у частковій націоналізації, рекапіталізації, а також державній підтримці кредитно-фінансових установ (в тому числі шляхом рефінансування). Однак, на сучасному етапі з'являються і певні протиріччя даного інструментарію пов'язаних з так званими «бонусними» скандалами. У центрі уваги таких скандалів знаходилися кошти, які отримували банківські установи для рефінансування. Дані ресурси направлялися на виплату величезних премій і бонусів вищому керівництву. При цьому банки демонстрували колосальні збитки. Такий розвиток подій вимагав змін у політиці винагороди праці менеджменту на законодавчому рівні.

Проаналізувавши основні тенденції на ринку світових фінансових послуг у посткризовий період, маємо наступні результати. Загальний обсяг глобальних банківських депозитів упродовж 1991–2011 рр. демонстрував тенденцію до зростання; навіть світова фінансова криза не здійснила на нього суттєвого впливу [3]. Глобальне банківське кредитування скоротилися з 4,9 трлн. дол. США на початок 2010 р. до – 1,3 трлн. дол. США на початок 2011 року. Близько 40% погіршення умов кредитування відбулося через зниження рівня міжбанківського кредитування внаслідок колапсу Lehman Brothers.

Загальний обсяг глобального кредитування, який складається з позик, різноманітних форм кредитів, гарантованих боргів, за 2000–2011 рр. зріс на 70%, що становить 131 трлн. дол. США. Показник кредитування у Сполучених Штатах, Євросоні, Великобританії з 2000 по 2011 р. мав постійну тенденцію зростання. За вказаний період показник кредитування зростав також і в країнах, що розвиваються, це зростання супроводжувалося збільшенням ВВП [3].

* студентка 6 курсу спеціальності «міжнародні економічні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник: доц. Батрименко В.В.

Так, аналізуючи сучасні дослідження розвитку ринку банківських послуг у країнах з ринками, що формуються, можна стверджувати, що показник світових обсягів кредитування збільшився з 7 трлн. дол. США на початок 2000 р. до 21 трлн. дол. США – на початок 2011 р.; водночас, дана тенденція відображала зростання ВВП. [4] Показник кредитування у відсотках до ВВП у країнах з ринками, що формуються, за 2000–2011 рр. зріс із 105 % лише до 113 %. Зокрема, за той же період обсяг наданих кредитів США у відсотках до ВВП зріс із 221% до 291 % і на початок 2011 р. становив 42 трлн. дол. США, обсяг наданих кредитів країн Євросони 15 зріс із 231 % (2000 р.) до 304 % (2011 р.) [2]. Обсяги кредитування у США за 2000–2011 рр. мали постійну тенденцію до зростання за всіма секторами: найбільшу частку кредитів складала домогосподарства (96% станом на 1 січня 2011 р.), найменшу – фінансові інститути США (57% станом на 1 січня 2011 р.).

Слід зазначити, що в країнах Євросони (мається на увазі Євросона 15: Австрія, Бельгія, Німеччина, Греція, Ірландія, Іспанія, Італія, Кіпр, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Португалія, Словенія, Фінляндія, Франція) простежується більш стрімке зростання кредитування фінансових інститутів (71 %), ніж у США, а у домогосподарств, навпаки, банківські кредити користуються меншим попитом (62 %) [4]. Обсяги кредитування у Євросоні за 2000–2010 рр. за період мають постійну тенденцію до зростання за всіма секторами. Найбільша частка кредитів припадає на небанківський бізнес (97 % у 2009 р.), а найменша – на домогосподарства країн Євросони (62% у 2009 р.). Важливо підкреслити, що на показник кредитування країн Євросони криза не мала значного впливу, цей показник має пропорційну тенденцію зростання у відсотках до ВВП.

Отже, сучасні тенденції функціонування світового ринку фінансових послуг, в умовах посткризового розвитку міжнародних економічних відносин мають як позитивні, так і негативні риси. Однак, провідною тенденцією розвитку банківських секторів країн локальних економічних дискурсів виступає трансформування балансу світового фінансового розвитку від індустріально розвинутих країн до країн з ринками, що формуються, таких як держави БРІК та країни Південно-Східної Азії.

Література

1. Луцишин З.О. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації / З. Луцишин. - К. : ВЦ «ДрУк», 2002. - 320 с.
2. Пахомов Ю.М. Національні економіки в глобальному конкурентному середовищі: моногр. / Ю.М. Пахомов, Д.Г. Лук'яненко, Б.В. Губський. - К.: Україна, 2010. – 240 с.
3. Сорос Дж. Джордж Сорос про глобалізацію / Дж. Сорос. - К.: Основи, 2009. - 173 с.
4. McKinsey Global Institute. Global capital markets: Entering a new era. September 2011. - 32 p.